

«Характерною рисою сучасних бібліотек як соціально-комунікаційних інститутів є тенденція широкого впровадження комп'ютерних технологій, використання та надання доступу користувачам до інформаційних ресурсів глобальних мереж, збирання та зберігання електронних документів тощо. За таких умов проблема забезпечення інформаційної безпеки бібліотеки має включати цілий ряд напрямів, засобів та дій, які взаємопов'язані, взаємодіють та виконують єдину цільову функцію. Якщо вважати, що об'єкт, організований як цілісність взаємопов'язаних між собою елементів, належить до категорії “система”, є цілком правомірним розглядання інформаційної безпеки бібліотеки як системи. Системна сутність інформаційної безпеки бібліотеки потребує розгляду взаємозв'язків між її підсистемами та аналізу як складової певної метасистеми.

Елементи системи «інформаційна безпека бібліотеки» можемо виділити завдяки попередньому термінологічному аналізу поняття «інформаційна безпека» та врахуванню функцій та завдань бібліотечно-інформаційного інституту в умовах інформатизації всіх сфер життєдіяльності суспільства.

Перший елемент – безпека електронних ресурсів бібліотечно-інформаційних систем, що забезпечується шляхом захисту інформації від несанкціонованого доступу, пошкодження, модифікації та втрати. Загальносвітову важливість проблеми захисту інформації в бібліотеках демонструє програма ЮНЕСКО “Інформація для всіх”, у якій визначається підвищення ролі інформаційних інститутів у захисті та збереженні світової інформаційної спадщини, що потребує збільшення використання технологій в інформаційних інститутах для захисту інформації. Невід'ємною складовою системи захисту інформації бібліотеки є захист авторських прав, у тому числі правовий захист інтелектуальної власності самої бібліотеки.

Другий елемент системи – інформаційна безпека користувачів та персоналу. З одного боку, інтереси особистості в інформаційній сфері, що можуть гарантувати її інформаційну безпеку, полягають у забезпеченні конституційних прав і свобод людини й громадянина на доступ до відкритої інформації, на використання інформації в інтересах здійснення незабороненої законом діяльності. З іншого боку, активне використання мережевих технологій у бібліотеках призвело до загострення проблеми забезпечення інформаційно-психологічної безпеки користувачів. Крім того, не менш важливим напрямком забезпечення інформаційної безпеки користувачів та персоналу бібліотеки є захист їхніх персональних даних, а також таємниці бібліотечно-бібліографічного обслуговування. Таке положення міститься в

ст. 19 Закону України “Про бібліотеки та бібліотечну справу” та Кодексі етики українського бібліотекаря.

Отже, крім забезпечення захисту інформаційних ресурсів, система інформаційної безпеки бібліотеки повинна передбачати захист особистості від інформації негативного характеру, гарантувати точність та надійність інформації, забезпечувати захист особистих даних користувачів та персоналу. Взаємозв'язок та взаємовплив між пропонованими базовими підсистемами простежуються в тих методах та засобах, що використовуються для реалізації тих чи інших складових системи інформаційної безпеки бібліотеки. Наприклад, технологічні та програмні засоби, що застосовуються для функціонування підсистеми «захист електронних ресурсів», можуть використовуватися для реалізації захисту персональних даних користувачів та персоналу. Крім того, щодо реалізації всієї системи, необхідним є посилення на правовий напрям забезпечення інформаційної безпеки, що включає міжнародні, вітчизняні нормативно-правові акти, а також внутрішню документацію бібліотечного закладу. Звідси – єдність організаційних заходів, спрямованих на функціонування системи інформаційної безпеки бібліотеки, включаючи всі її підсистеми.

Таким чином, урахувавши нові умови діяльності бібліотечних закладів, що базуються на концепції надання вільного доступу до інформації, та зважаючи на загальносвітові тенденції розвитку теоретико-методологічних і практичних засад досліджуваної проблеми, вважаємо, що система інформаційної безпеки бібліотеки входить до метасистеми «інформаційна безпека суспільства й держави» та є одним з її чинників забезпечення. Тобто, формуючи власну систему інформаційної безпеки, бібліотека як соціальний інститут, що здійснює інформаційну діяльність, є одним із суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки суспільства, яка, у свою чергу, є інфраструктурною частиною національної безпеки України» (**Бобришева О. Бібліотека як суб'єкт забезпечення інформаційної безпеки // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2011. – № 3. – С. 27–28).**